ਰੰਜਨ ਕੁਮਾਰ ਚੱਢਾ

ਬਨਾਮ

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

(2011 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2239-2240)

ਅਕਤੂਬਰ 06, 2023

[ਐਮ.ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦੇ:

ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 (ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਤੱਥ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ।

ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ NDPS ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ" ਵਾਕੰਸ਼ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀ "ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ

(a) ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਖੋਜ;

(ਬੀ) ਫੈਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬੈਗ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ;

(c) ਬੈਗ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਘਰ ਜਾਂ ਰੇਲਵੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ

(d) ਕੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ, ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 - ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ - ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ - "ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ" ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. 50 - ਸ਼ਬਦ "ਵਿਅਕਤੀ" - ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ - ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਬੈਗ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, s.50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬੈਗ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਸਤੂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ - ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕੇਵਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਨਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਬੈਗ, ਆਰਟੀਕਲ ਜਾਂ ਕੰਟੇਨਰ ਆਦਿ, ਜੋ ਉਹ ਲੈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ - ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ s.50 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਇਕਾਈ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵ, ਇੱਕ ਬੈਗ ਜਾਂ ਇੱਕ ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ - ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਲੇਖ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ.50 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ - ਸਾਦੇ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ - ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਸ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ.50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਵਰੀ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 49, 83, 114, 124 ਅਤੇ 125]

ਆਯੋਜਿਤ: ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 33]

ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 – s.50 – s.50 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਾਕੰਸ਼ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ" – ਦਾ ਅਰਥ – ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 – s.100(3)।

ਆਯੋਜਿਤ- "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ" ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਿਬਾਸ ਪਹਿਨਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ, ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਇਸਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 100(3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਲੇਖ ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੈ। ਜੋ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਖੋਜ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ- ਜਿਸ ਛੁਪਾਈ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਹੈ। [ਪਰਾ 36]

ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 – s.50 – ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਨਹੀਂ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ 1973 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਠੇਕਰ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਪਦਾਰਥ, ਧਾਰਾ 50 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ

ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਕੋਈ ਵੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. 1973 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗੀ - s.50 ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। NDPS ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੱਕੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਹੋਵੇ। [ਪਾਰਾ 42 ਅਤੇ 64]

ਆਯੋਜਿਤ: ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ - ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਿਰਫ ਦੋ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 56] ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 – s.50 – ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ – ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ – ਕੀ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੋਜਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਸ਼ਬਦ "ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ", ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (1) ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦਾ ਓਟਿਓਸ ਰੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਤਲਾਸ਼ੀ

ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਜੇ ਵੀ "ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ" ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਿਰਫ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਖੋਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) - ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੋਜ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ " ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਛੋਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੋਜਿਆ ਜਾਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਖੋਜ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ - ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਕੁਐਡ - ਇਹ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ - ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਲਣਾ ਹੁਣ ਤੋਂ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪਾਰਾ 62, 63]

ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 – s.50 – ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ – ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਤਲਾਸ਼ੀ

ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ – ਜਦੋਂ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਢੰਗ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਜਾਂ ਸਾਂਝਾ ਸੰਚਾਰ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 64] ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 – s.50 – NDPS ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੋਜ ਦੌਰਾਨ NDPS ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ - ਕੀ NDPS ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਆਯੋਜਤ: ਜਿੱਥੇ NDPS ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੋਜ ਦੌਰਾਨ, NDPS ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਤਸ਼ੱਦਦ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, NDPS ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਖੋਜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। [ਪਰਾ 64]

ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 – s.50 – ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ – ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਪਰਾ 64]

ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 - s.50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਰਿਕਵਰੀ - ਦੇ ਨਤੀਜੇ - ਕੀ s.50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧਕ ਦਬਦਬਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ

ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ - ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਲੇਖ ਜੋ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 64]

ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਨਿਯਮ - ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ - ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੈ - ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਹੈ - ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਮੁਢਲਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਰਾ 115]

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਕੈਸੁਸ ਓਮੀਸਸ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੇਸਸ ਓਮਿਸਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲੋੜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਕੇਸਸ ਓਮੀਸਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਾਰੇ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਹਰ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ - ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਜੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਜਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।[ਪੈਰਾ 118]

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (1999) 6 SCC 172 : [1999] 3 SCR 977 ਅਤੇ Keshav Mills Co. Ltd. ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬਾਂਬੇ ਉੱਤਰੀ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ [1965] 2 SCR 908 - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਐਚ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (2005) 4 SCC 350 : [2005] 3 SCR 417 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ। ਐਸ.ਕੇ. ਰਾਜੂ ਉਰਫ ਅਬਦੁਲ ਹੱਕ ਉਰਫ ਜੱਗਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (2018) 9 SCC 708 : [2018] 10 SCR 731 ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ

ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਰਮਾਨੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 5 SCC 345 : [2014] 3 SCR 522 - ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਯਾਸੀਹੇ ਯੋਬਿਨ। ਬਨਾਮ ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ, ਸ਼ਿਲਾਂਗ (2014) 13 SCC 344 - ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਿਫ ਖਾਨ ਉਰਫ ਆਗਾ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ (2018) 18 SCC 380 : [2018] 6 SCR 787; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (2019) 10 SCC 473 : [2019] 13 SCR 520; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (1994) 3 SCC 299 : [1994] 2 SCR 208; ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2014) 13 SCC 603 : [2013] 12 SCR180; ਅਲੀ ਮੁਸਤਫਾ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਮੂਸਾ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (1994) 6 SCC 569 : [1994] 4 Suppl. SCR 52; ਸੈਯਦ ਮੁਹੰਮਦ. ਸੱਯਦ ਉਮਰ ਸੱਯਦ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1995) 3 SCC 610 : [1995] 3 SCR 117; ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (1996) 11 SCC 391 : [1996] 1 SCR 837; ਜੋਸਫ਼ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਬਨਾਮ ਗੋਆ ਰਾਜ (2001) 1 SCC 707; ਪ੍ਰਭਾ ਸ਼ੰਕਰ ਦੂਬੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. (2004) 2 SCC 56 : [2003] 6 Suppl. SCR 444; ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਭਾ ਜਡੇਜਾ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2011) 1 SCC 609 : [2010] 13 SCR 255; ਕਾਲੇਮਾ ਤੁੰਬਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1999) 8 SCC 257 : [1999] 2 Suppl. SCR 670; ਸਰਜੂਦਾਸ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1999) 8 SCC 508; ਬਿਰਾਕਿਸ਼ੋਰ ਕਾਰ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ (2000) 9 SCC 541; ਕਨ੍ਹਈਆ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. (2000) 10 SCC 380: ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2001) 3 SCC 28: [2001] 1 SCR 882; ਬੇਕੋਡਨ ਅਬਦੁਲ ਰਹੀਮਾਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (2002) 4 SCC 229 : [2002] 3 SCR 53; ਮਦਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2003) 7 SCC 465 : [2003] 2 Suppl. SCR 716; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੱਖਣ ਚੰਦ (2004) 3 SCC 453; ਸਾਈਕੋ ਜੱਬੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2004) 2 SCC 186 : [2003] 6 Suppl. SCR 456; ਨਾਮਦੀ ਫਰਾਂਸਿਸ ਨਵਾਜ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1998) 8 SCC 534; ਅਬਦੁਲ ਰਸ਼ੀਦ ਇਬਰਾਹਿਮ ਮਨਸੂਰੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2000) 2 SCC 513 : [2000] 1 SCR 542; ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦੌਲਤ ਰਾਮ (2005) 7 SCC 36 : [2005] 2 Suppl. SCR 880; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਾਈ ਰਾਮ (2008) 8 SCC 292 : [2008] 11 SCR 586; ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2009) 15 SCC 795 : [2009] 10 SCR 29; ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2010) 3

SCC 746 : [2010] 2 SCR 785; ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2011) 3 SCC 521 : [2011] 2 SCR 888; ਸੁਰੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2013) 1 SCC 550 : [2012] 10 SCR 1157; ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਹ ਆਲਮ (2009) 16 SCC 644 : [2009] 9 SCR 1118; ਦਯਾਲੂ ਕਸ਼ਯਪ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ (2022) 12 SCC 398; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਫਿਲਿਪ ਟਿਆਗੋ ਡੀ ਗਾਮਾ ਆਫ਼ ਵੇਡੇਮ ਵਾਸਕੋ ਡੀ ਗਾਮਾ (1990) 1 SCC 277 : [1989] 2 Suppl. SCR 336; ਡੀ.ਆਰ. ਵੈਂਕਟਚਲਮ ਬਨਾਮ Dy. ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1977) 2 SCC 273 : [1977] 2 SCR 392; ਰਿਸ਼ਭ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਐਨ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (2000) 5 SCC 515 : [2000] 1 ਸਪਲਾਈ. SCR 38; ਪਦਮ ਸੁੰਦਰਾ ਰਾਓ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਟੀ.ਐਨ. ਅਤੇ ਹੋਰ। (2002) 3 SCC 533 : [2002] 2 SCR 383 ਅਤੇ ਐਚ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (2004) 7 SCC 735 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਲੇਹਹ ਵੈਲੀ ਕੋਲਾ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਯੇਨਸਾਵੇਜ, 218 FR 547; ਆਰਟੇਮੀਓ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋਕੋਪੀਓ (1966) 1 ਕਿਊਬੀ 878; ਲੂਕ ਬਨਾਮ ਆਈਆਰਸੀ [1963] AC 557 : (1963) 1 ਸਾਰੇ ER 655 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। John C. Dernbachet.al., ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਧੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਗਾਈਡ (1994) - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2011 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2239-2240।

1999 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰਬਰ 356 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 20.08.2010 ਅਤੇ 16.09.2010 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਗਿਆ ਬਘੇਲ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅਨਿਲ ਨਾਗ, ਐਡ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਜੇ.ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ.

1. ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, "ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮਿਤੀ 20.08.2010 ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 16.09.2010 ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 1999 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 356 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕੁੱਲੂ ਦੁਆਰਾ 1998 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 44 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 31.03.1999 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। NDPS ਐਕਟ.

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 16.09.2010 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। 50,000/- (ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ), ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੇਸ

3. 23.08.1998 ਨੂੰ ਏਐਸਆਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ 14) ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮੋਹਨ ਲਾਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ 12), ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੰਤ ਰਾਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ 13) ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ (ਪੀਡਬਲਯੂ 6) ਦੇ ਨਾਲ ਗਸ਼ਤ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਮ 6.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਢਾਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸਨ ਤਾਂ ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 14) ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਫੈਦ ਟੀ-ਸ਼ਰਟ ਅਤੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਪੈਂਟ ਪਹਿਨੀ ਇੱਕ ਖੂਹ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰਵੜੀ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਵਿਖੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਬੱਸ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਚਰਸ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ PW 14 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ (PW 6) ਰਾਹੀਂ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਕੁੱਲੂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਏਐਸਆਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ 14), ਐਚਸੀ ਮੋਹਨ ਲਾਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ 12) ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੰਤ ਰਾਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ 13) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਵੜੀ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ 6.45 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਬੈਗ ਲੈ ਕੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ। ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਰੰਜਨ ਕੁਮਾਰ ਚੱਢਾ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੱਢਾ ਵਾਸੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਜੋਂ ਦੱਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚਰਸ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਅੱਗੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਜੋ ਬੈਗ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਚਰਸ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਪੋਲੀਥੀਨ ਬੈਗ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ। ਉਸ ਦੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਤੋਲਣ 'ਤੇ ਚਰਸ 1 ਕਿਲੋ ਪਾਈ ਗਈ। 250 ਗ੍ਰਾਮ

4. ਚਰਸ ਵਾਲੇ ਪੋਲੀਥੀਨ ਬੈਗ ਤੋਂ 25 ਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਦੋ ਨਮੂਨੇ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਚਰਸ ਨੂੰ ਸੀਲ "H" ਨਾਲ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਨਸੀਬੀ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਸੀਲ ਛਾਪ ਵੀ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਸੀਲ ਪੀਡਬਲਯੂ 9 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਚਰਸ ਨੂੰ ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ ਐਕਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀ.ਕੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.9 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.10 ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.12 ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਆਦਿ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੀਮੋ ਐਕਸਟੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀ.ਐਲ. ਰੁਕਵਾ ਐਕਸਟ. ਪੀ.ਜੀ. ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੰਤ ਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਥਾਣੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ Ext. ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਪੀ.ਪੀ. ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੀਡਬਲਯੂ 14 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆਇਆ ਅਤੇ ਨਮੂਨੇ ਸਮੇਤ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਐਨਸੀਬੀ ਫਾਰਮ ਐਸਐਚਓ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਨਮੂਨੇ ਸੀਲ-ਐਕਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰੀਸੀਲ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੀਆਈਐਲ, ਕੰਡਾਘਾਟ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਰਿਪੋਰਟ ਐਕਸਟੈਨਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਓ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਚਰਸ ਦੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 33.58% ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾ ਬਚਾਅ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੱਸ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਲਾਵਾਰਿਸ ਬੈਗ ਮਿਲਿਆ

ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਉਕਤ ਬੈਗ ਦਾ ਮਾਲਕ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। 8. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ

9. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਗਿਆ ਬਘੇਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਹੀ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਤੱਥ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਉਸਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ।

10. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੁਰੰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਗ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਜਿਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇ।

11. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਇਸ ਦੇ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣਾ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤੀਜਾ ਵਿਕਲਪ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

12. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ. ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ **ਐਸ.ਕੇ. ਰਾਜੂ ਉਰਫ ਅਬਦੁਲ ਹੱਕ ਉਰਫ ਜੱਗਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ** (2018) 9 SCC 708 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਸ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ। ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਬੈਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ

14. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਨਾਗ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ

ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ ਸਿਰਫ਼ ਉਸੇ ਬੈਗ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐੱਸ.ਕੇ. ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਬਲਕਿ ਬੈਗ ਦੀ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

15. ਆਪਣੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ। **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ** (2019) 10 SCC 473 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

16. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

17. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਕੋ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ? NDPS ਐਕਟ ਦੇ?

18. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸਿਓਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

19. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ:- “11. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5O ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੇ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਛਾਪਾਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-9 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-10 ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਜੀ./1. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-14 ਦੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੋ ਬਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਕਿਉਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50, ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ ਹੈ, ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਰੰਜਨ ਚੱਢਾ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਥੈਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚਰਸ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਐਚਸੀ ਮੋਹਨ ਲਾਲ, ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਸੰਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-14 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਏਐਸਆਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-9 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-10 ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਬੈਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਿਉਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਕਬਜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚਰਸ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਬੰਧੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 23.8.1998 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6.30 ਵਜੇ 1.250 ਗ੍ਰਾਮ ਚਰਸ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

20. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:- "ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਲਕਿ ਉਸਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਫੋਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ **ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਤਾਜ਼ਾ HLJ 2004 [SC] 1247।**

ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ:-

21. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 12 ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੰ: 175, ਕੁੱਲੂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 12 ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: -

"ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਪੀ.ਐਸ. ਕੁੱਲੂ 1997 ਤੋਂ। 23.8.1998 ਨੂੰ ਮੈਂ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੰਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਨਾਲ ਪੀ.ਐਸ. ਕੁੱਲੂ ਸ਼ਾਮ 5.30 ਵਜੇ ਗਸ਼ਤ ਲਈ. ਸ਼ਾਮ ਕਰੀਬ 6.30 ਵਜੇ ਢਾਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ. ਜਿਸ 'ਤੇ ਏ.ਐੱਸ.ਆਈ. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਐੱਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੀ। ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਅਤੇ ਮੈਂ ਅਤੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੇ. ਸੰਤ ਰਾਮ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਗਿਆ। ਕੁੱਲੂ (ਸਰਬੜੀ)। ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ 6.45 ਵਜੇ ਸਰਬੜੀ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸੁਰਿੰਦਰ, ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰੰਜਨ ਚੱਢਾ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਕਾਲੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਬੈਗ ਸੀ। ਗਵਾਹ ਸੁਰੇਂਦਰ ਅਤੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਚਰਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਜਾਂ ਜੀ.ਓ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰੇ। ਇਸ ਦਾ ਮੀਮੋ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਰੰਜਨ ਕੁਮਾਰ ਚੱਢਾ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਸਮੇਤ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ

ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਨੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤਾਂ ਰੰਜਨ ਚੱਢਾ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਥੈਲੇ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਪੌਲੀਥੀਨ ਪੈਕਟਾਂ ਵਿਚ ਚਰਸ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਚਰਸ 1 ਕਿਲੋ ਮਿਲੀ। 250 ਗ੍ਰਾਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੈਂਪਲ 25 ਜੀ. ਹਰੇਕ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਰਸ ਨੂੰ ਦੋ ਪੈਕੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਲ ਐਚ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਨੇ ਰੁੱਕਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਰੱਕਾ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਐਕਸ਼.ਪੀ.ਜੇ., ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੋ ਐਕਸ.ਪੀ.ਕੇ., ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਚਿਪਕਾਏ। Exh.P.1 ਪੈਕੇਟ ਅਤੇ Exh.P.2 ਨਮੂਨਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। Exh.PE ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਦਾ ਮੀਮੋ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਮੇਰੇ ਹਸਤਾਖਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

22. ਅਸੀਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 12 ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 12 ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਰਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ।

23. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕੁੱਲੂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ PW 14 ASI ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ। ਪੀਡਬਲਯੂ 14 ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: - “ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਪੀ.ਐਸ. ਕੁੱਲੂ 1997 ਤੋਂ। 23.8.98 ਨੂੰ, ਮੈਂ ਐਚਸੀ ਮੋਹਨ ਲਾਲ, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੰਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮ 5.30 ਵਜੇ ਥਾਣਾ ਕੁੱਲੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਗਸ਼ਤ ਲਈ. ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜੀਡੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ 6.30 ਵਜੇ ਢਾਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮੁਖਬਰ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਚਿੱਟੀ ਟੀ-ਸ਼ਰਟ ਅਤੇ ਹਰਾ ਪਜਾਮਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਕੱਟ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਇਕ ਵੱਡਾ ਬੈਗ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਚਰਸ ਸਮੇਤ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਸਰਬੜੀ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਰਾਹੀਂ ਕੁੱਲੂ ਦੇ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। Exh.PB ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ, ਐਚ.ਸੀ. ਮੋਹਨ ਲਾਲ, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੰਤ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਦਲ ਸਰਬੜੀ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ 6.45 ਵਜੇ ਸਰਬੜੀ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਪਹੁੰਚੇ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਮੁਖਬਰ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਬੈਗ ਸੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਰੰਜਨ ਕੁਮਾਰ ਚੱਢਾ ਪੁੱਤਰ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੱਢਾ, ਸਰਵ ਪ੍ਰਿਆ ਵਿਹਾਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੱਸਿਆ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਚਰਸ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ G.0 ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੈਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਐਕਸ.ਪੀ.ਜੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਐਕਸ.ਪੀ.ਐਮ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਬੈਗ ਕਾਲੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ MITER ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀ.ਐਲ., ਡਾਇਰੀ ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੌਲੀਥੀਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੈਕੇਟ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਬੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਚਰਸ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਵਜ਼ਨ 'ਤੇ, ਚਰਸ 1 ਕਿਲੋ. 250 ਗ੍ਰਾਮ ਬਰਾਮਦ ਚਰਸ, 2 ਸੈਂਪਲ 25 ਗ੍ਰਾਂ. ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਚਰਸ ਅਤੇ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਸੀਲ ਐਚ ਨਾਲ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। NCB ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਨਮੂਨਾ ਸੀਲ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਲ ਗਵਾਹ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਚਰਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਮੀਮੋ ਐਕਸ.ਪੀ.ਜੇ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਚਿਪਕਾਏ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਆਦਿ ਬਾਰੇ Exh.PN ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੋਕਾ Exh.PH ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੰਤ ਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਥਾਣੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਥਾਣੇ ਤੋਂ ਫਾਈਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ Exh.PP ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਬਿਆਨ X ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਹੁਣ Exh.PQ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੁਣ Exh.PR ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ

ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਕੁਝ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ Exh.PE ਦਾ ਮੀਮੋ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਬੱਸ ਲਈ ਟਿਕਟ Exh.PF ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਤੇ ਕੇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈ ਕੇ ਥਾਣੇ ਆਇਆ। ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ, ਨਮੂਨਾ ਅਤੇ NCB ਫਾਰਮ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਐਸਐਚਓ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਲ X ਦੇ ਨਾਲ ਨਮੂਨਾ। ਪਾਰਸਲ Exh.P1 ਹਨ ਅਤੇ ਨਮੂਨਾ Exh ਹੈ। P2. ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ 24.8.98 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਰਸ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਥਨ ਐਸ਼ਲੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਨੇਸਟ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਗਏ ਪਰ ਉੱਥੇ ਇਸ ਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। 25.8.98 ਨੂੰ ਮੈਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਐਸ.ਪੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਲਕਸ਼ਮਣ ਦਾਸ ਅਤੇ Exh.PC ਉਸੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਸਐਚਓ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ (ਐਸਐਚਓ) ਨੇ ਚਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

24. ਅਸੀਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 14 ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 14 ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਜਿਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਰਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ।

25. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰਮਵਾਰ PW 12 ਅਤੇ PW 14 ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਏਐਸਆਈ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ 12 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 14 ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਪਹਿਲਾਂ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਯਾਨੀ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਦੂਸਰਾ, ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੱਗੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

26. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 50 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

27. ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ASI ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਖੋਜ ਦੇ ਤੀਜੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਸਿਰਫ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੀ ਹੈ?

28. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ **ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ. ਪਰਮਾਨੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ,** (2014) 5 SCC 345, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਤੀਜਾ ਬਦਲ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੋਜ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸੰਚਾਰ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬੰਧਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:-

“15. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਪਰਮਾਨੰਦ ਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਬੈਗ 'ਚੋਂ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੀ ਲਈ ਗਈ। ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਸੂਰਜਮਲ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

16. ਹੁਣ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੁਲਿਸ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ

ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਜੇ.ਐਸ. ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਨੇਗੀ, ਐਸ.ਪੀ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (1999) 6 SCC 172 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(1) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਸੂਰਜਮਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਪਰਮਾਨੰਦ ਲਈ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਪਰਮਾਨੰਦ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ।

17. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸੰਚਾਰ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਜਿਸ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮੀਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਮਕਸਦ ਹੈ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਝੂਠੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਹਨ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਸਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਇਸਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸੰਚਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਨੂੰ ਪਤਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1977) 1 ਅਪਰਾਧ 242 (ਪੀਐੱਡਐਚ) ਅਤੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਧਰਮਵੀਰ ਲੇਖਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2001) 1 ਅਪਰਾਧ 586 (Bo0m.) ਸਾਡੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

18. ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਸੰਚਾਰ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੂਰਜਮਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਪਰਮਾਨੰਦ ਲਈ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਪਰਮਾਨੰਦ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਸੂਰਜਮਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਪਰਨਾਨੰਦ ਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ, ਇਸ ਲਈ, ਵਿਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

19. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ PW 10 SI ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ PW 5 J.S ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੋਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੇਗੀ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਜੋ ਛਾਪਾਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਜੇਐਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੋਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। PW 10 SI ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਨੇਗੀ। ਇਹ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(1) ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, PW 10 SI ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਤੀਜਾ ਵਿਕਲਪ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ PW 5 J.S ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੋਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੇਗੀ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਜੋ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ। PW 5 J.S. ਨੇਗੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ PW 5 J.S ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੋਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਨੇਗੀ, ਖੋਜ ਵਿਗੜ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ PW 10 SI ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੀਜਾ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(1) ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਕਲਪ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ 10 ਐਸਆਈ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਵਿਅਰਥ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

29. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਤੀਜਾ ਵਿਕਲਪ ਦੇਣ ਲਈ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 30. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ PW 12 ਅਤੇ PW 14 ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅੰਤਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਖੰਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ਪਏ ਬੈਗ ਦੀ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਪਰ ਅੰਤਰਾਂ ਲਈ, ਅਸੀਂ SK ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਰਮਾਨੰਦ (ਸੁਪਰਾ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਬੈਗ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਬੈਗ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੋਈ ਸੀ।

31. ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ NDPS ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ" ਵਾਕੰਸ਼ ਨੂੰ ਕੀ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ (ਏ) ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਖੋਜ; (ਬੀ) ਫੈਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬੈਗ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ; (c) ਬੈਗ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਘਰ ਜਾਂ ਰੇਲਵੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ (ਡੀ) ਕੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ, ਗੱਡੀ ਜਾਂ ਘਰ ਦੀ

ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

32. ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“ਸੈਕਸ਼ਨ 50. ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।

(1) ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 41, ਧਾਰਾ 42 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 43 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 42 ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ।

(2) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ।

(3) ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਪਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਖੋਜ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ।

(4) ਔਰਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(5) ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਲਿਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥ, ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਲੇਖ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 (1974 ਦਾ 2 ਦਾ 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ।).

(6) ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੱਤਰ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਆਪਣੇ ਤਤਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ।

33. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ, ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਲੇਖ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(4) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(4) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ"। ਜੇ ਖੋਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਲਈ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ" ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸੁਰਾਗ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

35. ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 (ਥੋੜ੍ਹੇ ਲਈ, “CrPC 1898”) ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 (ਛੋਟੇ ਲਈ, “CrPC 1973”) ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਉਪਬੰਧ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 51, ਭਾਗ III, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲਿਬਾਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖੋ। ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਭਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 51(2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਖੋਜ

ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 102(3) ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

36. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਸਰੀਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਿਬਾਸ ਨੂੰ ਪਹਿਨਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੇਕਰ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ, ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ , ਤਦ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 100(3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਲੇਖ ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਔਰਤ, ਖੋਜ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਲੀਨਤਾ ਦੇ ਸਖਤ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਹੈ।

37. ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, (1994) 3 ਐਸਸੀਸੀ 299 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪਹਿਲੂ. ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:- “21. ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ 42 ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। …” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

38. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ, ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹਾਤਾ ਜੋ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਬੈਗ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਪਏ ਹਨ। ਉਕਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

"4. ... ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਮਨਘੜਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 41 ਤੋਂ 43 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ। ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੋਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਹੈ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ? ..." ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:-

"5. ... ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ, ਜ਼ਬਤ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਮੇਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ

ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 50 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਖੋਜ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਲਿਜਾਣਾ ਖੋਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

39. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ 1973 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 100 ਅਤੇ 165 ਜਵਾਬ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 100(1) ਕਿਸੇ ਬੰਦ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 100(3) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 165 ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 100 ਜਾਂ 165 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਪਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 50 ਸਮੇਤ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਸ਼ਾ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ।

40. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ: -

“18. ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪੈਂਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਮਨਘੜਤ, ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"20. ...ਜਦੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ।

41. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਪੈਰਾ 25(1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: -

"25. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਕਸਰ ਉੱਠਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

(1) ਜੇ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਮ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ

ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ NDPS ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

42. ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ 1973 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਖੋਜ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਠੋਕਰ ਖਾਣ ਲਈ, ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਘੋਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ 1973 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤੱਥ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਗਿਣਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਆਰਪੀਸੀ 1973 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ 1 ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। (ਵੇਖੋ: ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2014) 13 SCC 603)।

43. ਇਹ ਸਭ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, (1999) 6 SCC 172 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ

ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (1994) 3 SCC 299, ਅਲੀ ਮੁਸਤਫਾ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਮੂਸਾ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (1994) 6 SCC 569, ਅਤੇ ਸੈਯਦ ਮੁਹੰਮਦ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੱਯਦ ਉਮਰ ਸੱਯਦ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1995) 3 SCC 610 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

44. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। , ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ, 1973 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਇੱਕ ਆਮ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਤੁਰੰਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਕੇਸ ਵੀ. ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“12. ਇਸ ਦੇ ਸਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 42 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਸ਼ਾ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਖਿੱਚਿਆ.

13. ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ NDPS ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ, ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ NDPS ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਬਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, NDPS ਐਕਟ, 1985 ਨੇ ਧਾਰਾ 41, 42, 43, 49 ਅਤੇ 50 ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ, ਜ਼ਬਤ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਆਦਿ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 51 ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ NDPS ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 51

ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ "ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ" ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ, ਜ਼ਬਤੀ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ, ਜ਼ਬਤ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ "ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ"। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਵੀ ਹਨ।

ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ. ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(4) ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 51(2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 51(2) ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਲੀਨਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 51(2) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(4) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ ਉਪਰੋਕਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮਹਿਲਾ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਔਰਤ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਮੀਮੋ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫ਼ਲਤਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਸ਼ਾਲੀਨਤਾ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

14. ਧਾਰਾ 100 ਅਤੇ 165 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ, ਜ਼ਬਤ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ

ਤਲਾਸ਼ੀ, ਜ਼ਬਤ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਮੇਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। NDPS ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖੋ। ਜੇਕਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 100, 102, 103 ਅਤੇ 165 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। . ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

45. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"24. ... ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੂਰਵ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਖੋਜ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਵਿੱਚ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੰਨੀ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ

ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਖੋਜ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾੜਾ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

46. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਕਰੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:-

"25. ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ, ਜੇਕਰ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਤਰਕ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੋਜ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ, ਪੂਰਵ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਖੋਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਗਵਾਹ ਕੁਝ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਰਾਦਾ ਖੋਜ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

26. ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਖੋਜ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ NDPS ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕ੍ਰਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜੋ "ਵਾਜਬ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ" ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ "ਨਿਰਪੱਖ" ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣਾ "ਵਾਜਬ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਰਮਪੂਰਨ, ਓਟਿਓਸ ਅਤੇ ਅਰਥਹੀਣ ਰੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਉਲੰਘਣਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ "ਨਿਰਪੱਖ", ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ

ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ। , ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰੱਖੇਗਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਅਤੇ "ਵਾਜਬ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

x x x x

28. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ NDPS ਐਕਟ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਦੇ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਜਿੰਨੀ ਸਖਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੇ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਕੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ "ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ" ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਉਸ ਦੀ ਸਿਰਫ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੋਹਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਅਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਧੇਰੇ ਬਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਪਾਅ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਭੈੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ. ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਬੱਦਲਾਂ ਹੇਠ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ

ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਢਾਹ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

47. ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕੀ ਹੋਣਗੇ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਅਪਰਾਧਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਓ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਕ ਲੇਖ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 'ਤੇ ਪਏਗਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ: -

"32. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਅਤੇ, ਜੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਜਿਸ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਪਰ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ (ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ) ਦਾ ਇਹ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਸ਼ੱਕੀ) ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਧਾਰਾ 50 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਕੇ, ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਲੇਖ ਸ਼ੱਕੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ

ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਧਾਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੁੱਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਭੁੱਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਖ਼ਤਰਾ।

33. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਖੋਜ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਹੋਵੇਗੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਣਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

x x x x

45. ... ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਨੁਚਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਾਡੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੋਵੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਰ. ਵੀ. ਕੋਲਿਨਜ਼, (1987) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 265 (ਕੈਨੇਡਾ) ਵਿੱਚ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲੈਮਰ, ਜੇ. (ਉਸ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਵਜੋਂ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ) ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। …

55. ਇਸਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਸਤੂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ. ਉਸ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ/ਲੇਖ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਰ/ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

48. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦਸ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਕੀਤਾ:-

"57. ਉਪਰੋਕਤ ਤਰਕ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ:

(1) ਇਹ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪੂਰਵ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉੱਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ। ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ;

(2) ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ;

(3) ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ, ਪੂਰਵ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੇ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ , ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੇਖ ਸ਼ੱਕੀ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ ਕੇਵਲ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲੋਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਸਮਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(4) ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਪਾਅ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਭੈੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ. ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਨੁਚਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਾਡੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 50 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕਰੇਗੀ।

(5) ਇਹ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਲੱਭਣਾ, ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ;

(6) ਇਹ ਕਿ ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੋ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਮਾੜਾ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਹੈ;

(7) ਇਹ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਉਸ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ, ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(8) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੋਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ।

(9) ਕਿ ਪੂਰਨ ਮੱਲ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ (ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ), (1974) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 345 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵਸਤੂ, ਪੂਰਵ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ

50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;

(10) ਕਿ ਅਲੀ ਮੁਸਤਫਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰਨ ਮੱਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਐਚਪੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਪਕ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਪਿਰਥੀ ਚੰਦ, (1996) 2 SCC 37, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, (1996) 1 SCC 288, ਕੇਸ ਪੂਰਨ ਮੱਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

49. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ "ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ" ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਗ, ਆਰਟੀਕਲ ਜਾਂ ਡੱਬੇ ਆਦਿ ਦੀ ਜੋ ਉਹ ਲੈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? 50. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ (1996) 11 ਐਸਸੀਸੀ 391 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"2. … ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ

ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕਰੇ, ਜੋ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਸਰਤ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਕਲਪ ਸਿਰਫ ਇਹ ਚੁਣਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਉਪਲਬਧ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਉਪਲਬਧ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ। . ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਚੋਣ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

51. ਜੋਸਫ਼ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਬਨਾਮ ਗੋਆ ਸਟੇਟ (2001) 1 SCC 707 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਸਿਰਫ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸ਼ਬਦ "ਸੱਜਾ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

"2. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ PW 8 ਦੁਆਰਾ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੋਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

ਉਸਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਜਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 50 ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਚਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ"। ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਹੱਦ

ਤੱਕ ਪਾਲਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 52. ਪ੍ਰਭਾ ਸ਼ੰਕਰ ਦੂਬੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. (2004) 2 SCC 56 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਸਹੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"11. ... ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਚੋਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ (ਸ਼ੱਕੀ) ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਉਸ ਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਖਾਸ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਸਬੰਧਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ "ਸੱਜਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। "ਸ਼ੱਕੀ" ਨੂੰ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜੇ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣ ਕਰਕੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

53. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਭਾ ਜਡੇਜਾ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ (2011) 1 ਐਸਸੀਸੀ 609 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਪ੍ਰਭਾ ਸ਼ੰਕਰ ਦੁਬੇ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਜੋਸਫ ਫਰਨਾਂਡੀਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। "ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ" ਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੇਖ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੇਖ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਹੈ। ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਜ਼ਮ। ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਜਾਣਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਚੋਣ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

"29. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡੀ ਪੱਕੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਸਤੂ ਜਿਸ ਨਾਲ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ, ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਫਸਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੇਖ ਸ਼ੱਕੀ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਲੇਖ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

. x x x x

31. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੋਸਫ਼ ਫਰਨਾਂਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾ ਸ਼ੰਕਰ ਦੂਬੇ ਵਿੱਚ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਨਾਲ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਾਲਣਾ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਇਹ ਜੋੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ

32. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 50 ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ (ਸ਼ੱਕੀ) ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਜਾਣ ਦਾ

ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਖੋਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਏਗਾ, ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

54. ਪਰਮਾਨੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਰਫ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਵਿਕਲਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੀਸਰਾ ਵਿਕਲਪ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇ।

55. ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਪਰਮਾਨੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਤੀਜਾ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ, ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਧਾਰਾ 50 ਸਿਰਫ ਦੋ ਵਿਕਲਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ।

56. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

57. ਪਰਮਾਨੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸੰਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ

ਲਿਖਤੀ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜਿਸ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

58. ਅਸੀਂ ਆਰਿਫ਼ ਖਾਨ ਉਰਫ਼ ਆਗਾ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ (2018) 18 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 380 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

"4. ... ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫੜਨ 'ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

5. ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਛਾਪਾਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਛਾਪਾਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 2.5 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਜ਼ਨ ਦੀ ਚਰਸ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ।

x x x x

24. ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇਸ ਖੋਜ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਥਿਤ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ "ਚਰਾਸ" ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਭਾ ਜਡੇਜਾ ਇਹ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ:

24.1. ਪਹਿਲਾ, ਇਹ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

24.2. ਦੂਜਾ, ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ "ਚਰਸਾਂ" ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

24.3. ਤੀਸਰਾ, ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਛਾਪਾਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ "ਚਰਸ" ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਉਹ, ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ "ਚਰਾਸ" ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਾਂ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ। 24.4. ਚੌਥਾ, ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 25. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 5) ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ/ਰਿਕਵਰੀ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

26. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਤਸ਼ੱਦਦ (ਚਰਾਸ) ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। . ਕਿਉਂਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ।

59. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਆਰਿਫ ਖਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਿਫ ਖਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਵੱਲ ਪ੍ਰਤੀਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

60. ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਸਿਰਫ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖੁਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਆਰਿਫ ਖਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਗਜ਼ਟਿਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਰ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

61. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਿਫ ਖਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਪੈਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਭਾ ਜਡੇਜਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਖਤ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਭਾ ਜਡੇਜਾ

(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ "ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ"।

62. ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟੇਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ", ਤਾਂ ਉਲਟਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਖੋਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ "ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ" ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੋਜ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ "ਜੇ ਉਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ", ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ। ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

63. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਟਕਲਾਂ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ,

ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ, ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸ਼ੱਕੀ ਦਾ ਬਿਆਨ. ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਟੀਮ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਮੈਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਮੇਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। NDPS ਐਕਟ ਦੇ 50, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪਾਲਣਾ ਹੁਣ ਤੋਂ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

64. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

(i) ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ। ਸ਼ੱਕੀ ਦੇ.

(ii) ਜਿੱਥੇ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਸ਼ੱਕੀ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਤੋਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਆਪਣੇ

ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇਗਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(iii) ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

(iv) ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਆਜ਼ਾਦ ਵੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

(v) ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਜਾਂ ਸਾਂਝਾ ਸੰਚਾਰ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ।

(vi) ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(vii) ਧਾਰਾ 50 ਸਿਰਫ NDPS ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਹੋਵੇ।

(viii) ਜਿੱਥੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੋਜ ਦੌਰਾਨ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਸ਼ਾ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 50 ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

(x) ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧਕ ਨਸ਼ਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ NDPS ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਸਮਾਨ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਲੇਖ ਜੋ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

65. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ), ਨੇ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ "ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ" ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਜਾਂ ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। "ਵਿਅਕਤੀ", ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬੈਗ ਜਾਂ ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਅਹਾਤੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਬੈਗ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬੈਗ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

66. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਾਂਗੇ

50. ਧਾਰਾ 50 ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਬੈਗ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ

67. ਕਾਲੇਮਾ ਤੁੰਬਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ (1999) 8 ਐਸਸੀਸੀ 257 ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਸ਼ਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਬੰਧਤ ਪੈਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"4. ... ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੁਦ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭੁੱਕੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਹੁਣ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬੈਗ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਸਤੂ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਮਨੋਰੋਗ ਪਦਾਰਥ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈਰੋਇਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

68. ਸਰਜੂਦਾਸ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ (1999) 8 SCC 508 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇੱਕ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਕੂਟਰ ਉੱਤੇ ਲਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਹ ਸਵਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੈਗ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ:- “4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚਰਸ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

5. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲੋਂ ਚਰਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਇਕ ਬੈਗ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਸਕੂਟਰ 'ਤੇ ਟੰਗੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ

ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

69. ਬਿਰਾਕਿਸ਼ੋਰ ਕਾਰ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ (2000) 9 ਐਸਸੀਸੀ 541 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇੱਕ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਰੇਲਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 50 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਜੋ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ, 1985 ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਇਕ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਥੈਲੇ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭੁੱਕੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ [(1999) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 172] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਧਾਰਾ 50 ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਆਦਿ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

70. ਕਨ੍ਹਈਆ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿਚ ਐਮ.ਪੀ. (2000) 10 SCC 380 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਸੂਲੀ ਬੈਗ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲੋਂ 1 ਕਿਲੋ ਅਫੀਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਸ਼ੀਲੀ ਦਵਾਈ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

71. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2001) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 28 ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 7 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਭੁੱਕੀ ਵਾਲੀ ਬਾਰਦਾਨੇ ਵਾਲੀ ਰੇਲਗੱਡੀ ਤੋਂ ਉਤਰਦੇ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ:-

"8. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਚਰਚਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 100(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਕਰੇਗਾ। ਵਾਰੰਟ, ਅਤੇ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਓ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਜਬ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਲੇਖ ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਔਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਸਖਤ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 100 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ

ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਮਾਰਤ, ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਤੇ 43 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

72. ਬੇਕੋਡਨ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ (2002) 4 ਐਸਸੀਸੀ 229 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਧੋਤੀ ਦੇ ਤਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੁਪਾਏ ਇੱਕ ਪੋਲੀਥੀਨ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਭਾਲ ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:-

"3. ... ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 42 ਅਤੇ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਜਿੰਨੀ ਸਖਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੋਹਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਾ ਹੈ — ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਢਾਹ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

x x x x

5. ... ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ

ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਉਸ ਦੇ (ਪੀਡਬਲਯੂ 1) 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰਾਂ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ"। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਸਾਡੀ ਪੱਕੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। …" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

73. ਮਦਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2003) 7 SCC 465 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬਰਾਮਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"16. ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੀ ਨੰਗੀ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਡੱਬੇ ਜਾਂ ਬੈਗ ਜਾਂ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ (ਵੇਖੋ ਕਲੇਮਾ ਤੁੰਬਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ।, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ,
ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ)। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਵਾਹਨਾਂ ਜਾਂ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੇ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

74. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੱਖਣ ਚੰਦ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (2004) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 453 ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੱਸ ਵਿੱਚੋਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟੀਨ ਦਾ ਡੱਬਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ਾ

ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ:-

“7. ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਡਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਹੈ। …” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

75. ਸੈਕੋ ਜੱਬੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ (2004) 2 SCC 186 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੂਟਕੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸੂਟਕੇਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

"11. ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੀ ਨੰਗੀ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਕੰਟੇਨਰ ਜਾਂ ਬੈਗ ਜਾਂ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਖੋਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ। (ਦੇਖੋ ਕਲੇਮਾ ਤੁੰਬਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ)। ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਵਾਹਨਾਂ ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਉਲਟ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੱਤ ਦੇ ਹੈ।

12. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨੀਲੇ ਸੂਟਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਲੁਕੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੂਟਕੇਸ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਈਟਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ

76. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੈਗ ਜਾਂ ਡੱਬੇ ਵਰਗੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ "ਅਨੁਕੂਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ" ਨੂੰ ਧਾਰਾ

50 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਬਦ "ਵਿਅਕਤੀ" ਨੂੰ.

77. ਨਾਮਦੀ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਨਵਾਜ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1998) 8 SCC 534 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਹੈਂਡ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਚੈਕਿੰਗ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ 'ਤੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੈਗ ਤੁਰੰਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਹੈਂਡਬੈਗ ਵਿਚੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਸਨ, ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬੰਧਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

"3. ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਲੇਖ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕਿ ਲੇਖ ਕਿਸੇ ਦੂਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕੀਤੀ. ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਔਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਏ ਹੋਣ। ਇਹ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਲੇਖ ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਲੇਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫੜਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈਂਡਬੈਗ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ

ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧਕ ਲੇਖ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਰਟੀਕਲ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧਕ ਲੇਖ ਉੱਥੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸੀ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

78. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਬਦੁਲ ਰਸ਼ੀਦ ਇਬਰਾਹਿਮ ਮਨਸੂਰੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2000) 2 SCC 513 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ (ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਡਾ: ਏ.ਐਸ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਲੇਖਕ ਆਨੰਦ, ਸੀ.ਜੇ. ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਕ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ 'ਚੋਂ ਚਾਰ ਬਾਰਦਾਨੇ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ | ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ:-

“12. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੇ ਢੇਰ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਤੱਥ-ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਵਿਅਰਥ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

79. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਯਾਸੀਹੇ ਯੋਬਿਨ ਵਿੱਚ. ਬਨਾਮ ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ, ਸ਼ਿਲਾਂਗ (2014) 13 SCC 344 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਨਾਮਦੀ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਨੂੰ "ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ" ਹੋਣ ਦਾ ਟੈਸਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਵਸਤੂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਲਾਈਨ ਪਤਲੀ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਅਟੁੱਟ ਸਬੰਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ

ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। . ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ:-

"10. ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਅਤੇ ਮੇਘ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2003) 8 ਐਸਸੀਸੀ 666 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਿਰਫ ਖੋਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ, ਵਾਹਨਾਂ ਜਾਂ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਉਲਟ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਵਸਤੂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਰੇਖਾ ਪਤਲੀ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਅਟੁੱਟ ਸਬੰਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। . ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟ ਨਮਦੀ ਫਰਾਂਸਿਸ ਨਵਾਜ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (1998) 8 ਐਸਸੀਸੀ 534, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਬੈਗ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਰਟੀਕਲ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧਕ ਲੇਖ ਉੱਥੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬੈਗ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

11. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬੈਗ ਨੂੰ ਏ-2 ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਾਨ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਟੁੱਟ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

80. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਯਾਸੀਹੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਚ.ਪੀ. v. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ (2005) 4 SCC 350 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਨਾਮਦੀ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ

ਜੋ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅਡੋਲ ਸਨ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:-

"16. ... ਫਿਰ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 50 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਭਰਿਆ ਵਸਤੂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵੱਲ ਧਾਰਾ 50 ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਰੀਖਣ, ਜੋ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ (ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ), ਓਬਿਟਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹੈਂਡਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਗ, ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਡੱਬੇ ਆਦਿ 'ਤੇ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸ਼ਬਦ "ਵਿਅਕਤੀ" ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

81. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਚਪੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ (2004) 7 SCC 735 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਵਾਈ.ਕੇ. ਸੱਭਰਵਾਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਗ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਸੱਭਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"21. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਹੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਬੈਗ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਥੈਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਫੀਮ ਵਰਗੀ ਗੰਧ ਆ ਰਹੀ ਸੀ; ਅਤੇ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਉਪ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਨੂੰ

ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪ ਪੁਲੀਸ ਕਪਤਾਨ ਨੂੰ ਅਫ਼ੀਮ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਉਪ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਤਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਅਫੀਮ ਵਾਲਾ ਥੈਲਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਬੈਗ ਦੀ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

82. ਜਸਟਿਸ ਅਰਿਜੀਤ ਪਸਾਇਤ ਨੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਸਟਿਸ ਸੱਭਰਵਾਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਸੂਲੀ ਬੈਗ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ। ਜਸਟਿਸ ਪਸਾਇਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਈ:-

"24. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੋਢੇ ਜਾਂ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨੇੜਿਓਂ ਮਿਲੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਨ੍ਹਈਆ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਐੱਮ.ਪੀ., (2000) 10 SCC 380 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (2001) 3 SCC 28 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਬੈਗ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

83. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਪਾਸਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਇਕਾਈ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਬੈਗ ਜਾਂ ਇੱਕ ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ।

84. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 18.07.1994 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੋ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਰਾਤ ਕਰੀਬ 8.45 ਵਜੇ ਇਕ ਬੱਸ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ੀ) ਜੋ ਕਿ ਬੈਗ ਲੈ ਕੇ ਬੱਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਖਿਸਕ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਲੱਗਾ। ਪੁਲਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਗੇਟ ਨੇੜਿਓਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਅਫੀਮ ਦੀ ਗੰਧ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰੇਮ ਠਾਕੁਰ, ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ./ਐਸ.ਐਚ.ਓ., ਪੀ.ਐਸ. ਸਦਰ, ਮੰਡੀ। ਪ੍ਰੇਮ ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦੱਸਦਿਆਂ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ 360 ਗ੍ਰਾਮ ਬੈਗ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਪੋਲੀਥੀਨ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟੀ ਹੋਈ ਅਫੀਮ ਮਿਲੀ।

85. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ:-

"8. ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਾਦੇ, ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਣਾ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੇਤੁਕੀ, ਅਪਮਾਨਜਨਕਤਾ ਜਾਂ ਅਸੰਗਤਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸੋਧਿਆ, ਵਧਾਇਆ ਜਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਬਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸੁਵਿਧਾ, ਪਰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਐਕਟ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਤੁਕੇਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ (ਵੇਖੋ ਕ੍ਰੇਜ਼ ਔਨ ਸਟੈਚਿਊਟ ਲਾਅ, ਸੱਤਵੀਂ ਐਡੀ. ਸਫ਼ਾ 83-85)। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ - ਜਸਟਿਸ ਜੀ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨਿਕ

ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿੰਘ, ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ, ਆਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਬੇਤੁਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੁਝ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ (ਦੇਖੋ ਅਧਿਆਇ - ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਨਿਯਮ - ਪੀ. 78 - 9ਵੀਂ ਐਡ.)। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੁਗਲਕਿਸ਼ੋਰ ਸਰਾਫ ਬਨਾਮ ਰਾਅ ਕਾਟਨ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ: (1955) 1 SCR 1369, S.R. ਦਾਸ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ, ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥ ਦੇ ਕੇ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਰੀਡਿੰਗ ਬੇਤੁਕੀਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਰਥ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਉਸੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

86. ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸ਼ਬਦ "ਵਿਅਕਤੀ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੈਗ, ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ ਜਾਂ ਕੰਟੇਨਰ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੇਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਖੋਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਛੂਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਬੈਗ ਜਾਂ ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੇਖ ਦਾ ਅਰਥ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:-

"10. ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ

ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜੀਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਇਕਾਈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨੰਗੇ ਜਾਂ ਨਗਨ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਕ ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਕ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਅਰਥ ਜਾਪਦਾ ਹੈ - "ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਢੱਕਣ ਅਤੇ ਕਪੜਿਆਂ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ"। ਇੱਕ ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਢੱਕਣ ਅਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਮਨੁੱਖ ਢੁਕਵੇਂ ਢੱਕਣ ਅਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਢੁਕਵੇਂ ਢੱਕਣ ਵਿੱਚ ਜੁੱਤੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਪਹਿਨਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਢੁਕਵੇਂ ਢੱਕਣ ਜਾਂ ਕੱਪੜੇ ਜਾਂ ਜੁੱਤੀਆਂ, ਪਹਿਨੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਹਿਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖਾਸ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੁਝ ਧਾਰਮਿਕ ਭਿਕਸ਼ੂਆਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ੀ-ਮੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਢੱਕਦੇ ਹਨ, ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਢੁਕਵੇਂ ਢੱਕਣ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਹੋਵੇਗਾ।

11. ਇੱਕ ਬੈਗ, ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਕੰਟੇਨਰ, ਆਦਿ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਬੈਗ, ਇੱਕ ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ, ਇੱਕ ਸੂਟਕੇਸ, ਇੱਕ ਟੀਨ ਦਾ ਡੱਬਾ, ਇੱਕ ਥਾਈਲਾ, ਇੱਕ ਝੋਲਾ, ਇੱਕ ਗਠੜੀ, ਇੱਕ ਹੋਲਡਾਲ, ਇੱਕ ਡੱਬਾ ਆਦਿ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। , ਮਾਪ ਜਾਂ ਭਾਰ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਜਾਂ ਚਲਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਜਤਨ ਜਾਂ ਊਰਜਾ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹੱਥ ਨਾਲ ਚੁੱਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਮੋਢੇ ਜਾਂ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਲਟਕਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਸਿਰ 'ਤੇ

ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਥ, ਮੋਢੇ, ਪਿੱਠ ਜਾਂ ਸਿਰ ਆਦਿ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਬਦ "ਵਿਅਕਤੀ"।

12. ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਲੇਖ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਜਾਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਜਾਂ ਢੱਕਣ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੁਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਟੈਸਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਖੋਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਛੂਹਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਕੇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਦਾ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਕ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੈਗ, ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਡੱਬੇ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਚੁੱਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੋਢੇ ਜਾਂ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਲਟਕਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਕੈਰੀਅਰ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੈਰੀਅਰ ਦਾ ਸਰੀਰ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਰਥਾਤ, ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਟੁੱਟ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਿਛੜਨ ਜਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਜਾਂ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਜਾਂ ਉਲਝਣ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। " (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

87. ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:-

“13. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਘੇਰੇ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ:

“12. ਇਸ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 50 ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਆਦਿ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਕੋਰਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਸ਼ਾ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 57 ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (1), (2), (3) ਅਤੇ (6) ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ:

x x x x

14. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਨਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਬੈਗ, ਆਰਟੀਕਲ ਜਾਂ ਡੱਬੇ ਆਦਿ ਦੀ, ਜੋ ਉਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੁੱਕਣਾ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

88. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਬੈਗਾਂ ਜਾਂ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਮਝ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:-

“18. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਬੈਗਾਂ ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਜਾਂ ਰੇਲਵੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਹੱਥ, ਮੋਢੇ ਜਾਂ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ

ਹੱਥ ਜਾਂ ਮੋਢੇ ਤੱਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕਿੰਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲੱਗੇਗਾ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਿੱਖਾ ਫਰਕ ਲਿਆਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦਾ। ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਬੈਗ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 50 ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮਾਨ ਅਕਸਰ ਹੱਥ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਮੁੜ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ? ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਹਾਰਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਬੇਨਿਅਨ (3rd Edn.), ਪੈਰਾ 313 ਦੁਆਰਾ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: "ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਨਤੀਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਕਈ ਵਾਰੀ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ।

x x x x

26. ਪੂਰਨ ਮਲ ਬਨਾਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ: (1974) 1 SCC 345, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਬੁਰਦ ਕੀਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਸਤੂ" ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਸ਼ੀਲੇ

ਪਦਾਰਥ ਦੇ "ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੂਤ" ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ. ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤਸ਼ੱਦਦ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਮਾੜੀ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕੁਝ ਬੈਗ, ਲੇਖ ਜਾਂ ਕੰਟੇਨਰ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

89. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਹਵਾਲਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਇੱਕ ਬੈਗ, ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਕੰਟੇਨਰ, ਆਦਿ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਣ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ” ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਇੱਕ ਬੈਗ, ਇੱਕ ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ, ਇੱਕ ਸੂਟਕੇਸ, ਇੱਕ ਟੀਨ ਦਾ ਡੱਬਾ, ਇੱਕ ਥੈਲਾ, ਇੱਕ ਝੋਲਾ, ਇੱਕ ਗਠੜੀ, ਇੱਕ ਹੋਲਡਲ, ਇੱਕ ਡੱਬਾ, ਵਰਗੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਆਕਾਰ, ਮਾਪ ਜਾਂ ਭਾਰ ਆਦਿ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਜਾਂ ਚਲਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਜਤਨ ਜਾਂ ਊਰਜਾ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹੱਥ ਨਾਲ ਚੁੱਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਮੋਢੇ ਜਾਂ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਲਟਕਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਥ, ਮੋਢੇ, ਪਿੱਠ ਜਾਂ ਸਿਰ, ਆਦਿ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਲੇਖ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ

ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ, NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। 90. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬੈਗ ਦੀ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਸਿਰਫ ਬੈਗ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ. ਅਸੀਂ ਜੋ ਗੱਲ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਿਰਫ ਬੈਗ ਵਿਚੋਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਹੋਵੇਗੀ। ਕੋਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ। 91. ਰਾਜ ਰਾਜਸਥਾਨ ਬਨਾਮ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (2005) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 36 ਵਿੱਚ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ।

ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਿਰ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬੈਗ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 50 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਇਆ:-

"9. … ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ”

92. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਾਈ ਰਾਮ ਦੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ (2008) 8 ਐਸਸੀਸੀ 292 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ:-

“14. … ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੀ ਨੰਗੀ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਕੰਟੇਨਰ ਜਾਂ ਬੈਗ, ਜਾਂ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਖੋਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ। (ਦੇਖੋ ਕਲੇਮਾ ਤੁੰਬਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ)। 15. ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ (ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਵਾਹਨਾਂ ਜਾਂ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਉਲਟ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੇਸ [(1999) 6 SCC 172] ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮਦਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਐਚ.ਪੀ. [(2003) 7 SCC 465]।"

93. ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2009) 15 SCC 795 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਥੈਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬੈਠਾ ਸੀ ਪਰ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ:- “22. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੁੱਕੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਬੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ।

94. ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2010) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 746 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੋਢੇ ਵਾਲੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“15. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਬੈਗ, ਬਰੀਫ ਕੇਸ ਆਦਿ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਥਾਂ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਬੈਗ, ਬ੍ਰੀਫ ਕੇਸ, ਕੰਟੇਨਰ, ਆਦਿ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦਗੀ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ, ਧਾਰਾ 50 ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੀਸਰਾ, ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮਦਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2003) 7 SCC 465 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੁਨਰ-ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

95. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2011) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 521 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਥੈਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ,

ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਲਿਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ:-

“16. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ/ਅਫੀਮ, ਯਾਨੀ, 1 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਅਤੇ ਬੈਗ (ਥਾਈਲੀ) ਵਿੱਚੋਂ 750 ਗ੍ਰਾਮ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਸ਼ਾ/ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ/ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ, ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਟੇਨਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

96. ਸੁਰੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ (2013) 1 SCC 550 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਪੋਲੀਥੀਨ ਦੇ ਬੈਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵਸਤੂਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਵਾਹਨ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ: -

"19. ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਾਹਨ ਤੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ (ਅਫੀਮ) ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਵਾਹਨ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਹਿੱਸਾ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ "ਵਪਾਰਕ ਮਾਤਰਾ" ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਵਾਕ. ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

97. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਕੰਟੇਨਰ ਜਾਂ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ

ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਵਾਹਨਾਂ ਜਾਂ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ।

ਨਿਰਣੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੈਗ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

98. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਲੀਪ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਪੀ. (2007) 1 SCC 450 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਕੂਟਰ 'ਚੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਟਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਵਸੂਲੀ ਅਯੋਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

“12. ਸਕੂਟਰ ਤੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ।

x x x x

15. ਨਿਰਵਿਵਾਦ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਬੇਸ਼ਕ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

16. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਕੂਟਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। PW 10 ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

99. ਦਲੀਪ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਹ ਆਲਮ (2009) 16 SCC 644 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਮੋਢੇ ਵਾਲੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਦੇ ਪੈਕੇਟ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਗ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ:-

“15. ਮਿਸਟਰ ਟੇਰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਸਬੂਤ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਮੈਮੋ (ਫਰਦ ਬਰਮਦੇਗੀ) ਐਕਸਟ ਕਾ-2 ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਨਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਦੇ ਥੈਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਦੇ ਪੈਕਟ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ। ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

16. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਦਿਲੀਪ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹਨ। v. ਰਾਜ ਦਾ ਐਮ.ਪੀ. ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪੈਰੇ 12, 15 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: ...

17. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

100. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪਰਮਾਨੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਬੰਧਤ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“15. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਸ

ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਪਰਮਾਨੰਦ ਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਬੈਗ 'ਚੋਂ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੀ ਲਈ ਗਈ। ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਸੂਰਜਮਲ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

101. ਪਰਮਾਨੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਐਸਕੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰ)। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਰਕ 'ਚ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਫੜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ 1.5 ਕਿਲੋ ਚਰਸ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ, ਜੋ ਕਿ ਜੂਟ ਦੇ ਥੈਲੇ ਵਿਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖੋਜ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਰਿਕਵਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:-

"20. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 50(1) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬੈਗ ਵਿਚੋਂ ਚਰਸ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਰਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਦੁਆਰਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

21. … ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ PW 2 ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ PW 2 ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਸਮਾਨ ਮਿਲਿਆ। ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲੋਂ ਬਿਸਕੁਟ ਰੰਗ ਦਾ ਜੂਟ ਦਾ ਬੈਗ ਅਤੇ 2000 ਰੁਪਏ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ। ਰੁਪਏ ਦੇ 24 ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ 2400 ਨਕਦ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਟਰਾਊਜ਼ਰ ਦੀ ਖੱਬੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ 100 ਰੁਪਏ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਬੈਗ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ 1.5 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਜ਼ਨ ਵਾਲੇ ਕਾਲੇ/ਡੂੰਘੇ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ 19 ਆਇਤਾਕਾਰ ਟੁੱਟੀਆਂ

ਚਾਦਰਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਾਲਾ ਪੋਲੀਥੀਨ ਕਵਰ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਚਾਦਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਚਰਸ ਪਾਈ ਗਈ।

22. PW 2 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬੈਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਟਰਾਊਜ਼ਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਬੈਗ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 50 ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, PW 2 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 50(1) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਨਸ਼ਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ। …" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

102. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜੋ ਦਿਲੀਪ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ SK ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਾ 50 ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

103. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਐਸ.ਕੇ. ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਕੇ. ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੀ ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਵੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਟਕਰਾਅ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਬੈਗ, ਆਵਾਜਾਈ ਆਦਿ ਤੋਂ ਰਿਕਵਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

104. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ (2019) 10 SCC 473 ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ:-

8.....ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਾਹਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ?

105. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚੋਂ ਭੁੱਕੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਭਾ ਜਡੇਜਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ:-

"10. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ "ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ "ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ" ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਸ਼ੱਦਦ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

x x x x

12. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਭਾ ਜਡੇਜਾ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਕੀ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਉਕਤ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 24 ਅਤੇ 29 ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

"24. ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੇਸ [(1999) 6 SCC 172] ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50

ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਸ਼ੱਕੀ) ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ "ਸੂਚਨਾ" ਦੇਵੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ; ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਹੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ "ਸੂਚਨਾ" ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਉਸਦੇ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਪਰ ਰਿਕਵਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵਸਤੂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਓ। NDPS ਐਕਟ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਭਰਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ।

x x x x

29. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡੀ ਪੱਕੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਸਤੂ ਜਿਸ ਨਾਲ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ, ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ। ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਫਸਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

ਅਸਫਲਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੇਖ ਸ਼ੱਕੀ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਲੇਖ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

106. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਸਿਰਫ਼ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਵਾਹਨਾਂ ਜਾਂ ਬੈਗਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ 'ਤੇ। ਇਹ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

“15. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦਾ ਹੁਕਮ "ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ" ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਕੰਟੇਨਰ ਜਾਂ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ।

16. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 57 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ (3) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ "ਸਿਰਫ਼" ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਲੇਖ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਹਨ ਪਰ ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ "ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ" ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਹਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਰਿਕਵਰੀ ਦਾ. ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਸਿੱਧੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ (3) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

107. ਇੱਥੇ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਐਸ.ਕੇ. ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਲੀਪ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ

ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:-

"18. ਦਲੀਪ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੇਦ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਾਹਨ ਤੋਂ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 50 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦਲੀਪ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਐਸ.ਕੇ. ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

108. ਅਖਿਲੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 2020 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਡੈਲ 306: (2020) 266 ਡੀਐਲਟੀ 689, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਐਸ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰ)। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ, ਐਸਕੇ ਦੁਆਰਾ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਅੰਤਰ ਦੀ ਪਤਲੀ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜੀ ਹੋਈ ਵਸਤੂ ਤੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:-

"26. ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮਿਤੀ 05.09.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ "ਐਸ.ਕੇ. ਰਾਜੂ ਉਰਫ ਅਬਦੁਲ ਹੱਕ ਉਰਫ ਜੱਗਾ ਬਨਾਮ. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ" (2018) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 708, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ, 1985 ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਹੋਵੇਗੀ। ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ NDPS ਐਕਟ, 1985 ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ

15.10.2019 ਨੂੰ “ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ” ਵੀ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਗੱਡੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਵਾਰ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ "ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ” (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਿਲੀਪ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਣੇ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ “S.K. ਰਾਜੂ ਉਰਫ ਅਬਦੁਲ ਹੱਕ ਉਰਫ ਜੱਗਾ ਬਨਾਮ. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਰਾਜ" (ਸੁਪਰਾ) ਮਿਤੀ 05.09.2018 (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ" (ਸੁਪਰਾ) ਮਿਤੀ 15.10.2019 ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਅੰਤਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜੀ ਹੋਈ ਵਸਤੂ ਤੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਕਵਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ “ਐਸ.ਕੇ. ਰਾਜੂ ਉਰਫ ਅਬਦੁਲ ਹੱਕ ਉਰਫ ਜੱਗਾ ਬਨਾਮ. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ" (ਸੁਪਰਾ), ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ, 1985 ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦੇਵੇਗਾ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

109. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਮਰੂਦੀਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨਸੀਟੀ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ), 2022 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਡੇਲ 3761 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"23. ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਐੱਸ. ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ), ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। (1) ਐੱਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਐਕਟ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

24. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ HP ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਪੀਪੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 17 ਵਿਚ ਐੱਸ. ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਬੈਗ, ਲੇਖ ਜਾਂ ਡੱਬੇ ਆਦਿ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ (supra) ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜੇ ਹੋਏ ਬੈਗ, ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਡੱਬੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

110. ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਸਿਰਫ ਬੈਗ ਦੀ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੋਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਬੈਗ ਦੀ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-
"2. ਫਿਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਲਿਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਤਾਂ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਪੋਲੀਥੀਨ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟੀ 360 ਗ੍ਰਾਮ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। …" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

111. ਥਾਨ ਕੁੰਵਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2020) 5 SCC 260 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਐਸ.ਕੇ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ:-

"22. ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪੈਰਾ 16 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਦਿਲੀਪ (ਸੁਪਰਾ) ਰਿਲਾਇੰਸ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਦੂਜੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਕੇ. ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ), ਜੋ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਥਿਤ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਸੂਲੀ ਬੈਗ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

112. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੱਲੂ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ 2021 ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ 1223 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੋਜ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -
“15. ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ, ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ

ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

113. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਦਯਾਲੂ ਕਸ਼ਯਪ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ (2022) 12 SCC 398 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇੱਕ ਪੋਲੀਥੀਨ ਬੈਗ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੋਲੀਥੀਨ ਬੈਗ ਦੀ ਵੀ, ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:-

"4. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਦੋ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤੀਜੀ ਚੋਣ ਲੈਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਕਲਪ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਰਮਾਨੰਦ [ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਰਮਾਨੰਦ, (2014) 5 SCC 345] ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, SCC ਪੈਰਾ 19। ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ [ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, (1999) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 172] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦੱਸੇ ਪੂਰਵ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੇਖ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ

ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੀਸਰਾ ਵਿਕਲਪ ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

5. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਬਰਾਮਦਗੀ ਇੱਕ ਪੋਲੀਥੀਨ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਕੰਵਾੜ 'ਤੇ ਲਿਜਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਿਕਵਰੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸੂਲੀ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

114. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਇਆਲੂ ਕਸ਼ਯਪ (ਸੁਪਰਾ) ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਹੋ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਨੂੰ ਕਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਤਰੀਕੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, "ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜੇਕਰ ਬੈਗ ਆਦਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬੈਗ ਆਦਿ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ

ਵਾਹਨ, ਬੈਗ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾ ਕੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਕੇ ਵਪਾਰਕ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ। ਅਸੀਂ ਜੋ ਵਿਅਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਕਲੇਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ [ਵੇਖੋ: ਜੌਨ ਸੀ. ਡੇਰਨਬੈਚਟ.ਅਲ., ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਧੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਗਾਈਡ (1994)]। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਦਰੱਖਤ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕਨੂੰਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਲਈ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਕਦੇ ਵੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਨੇ ਖਿੜਕੀ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਦਰੱਖਤ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, "ਸਨਿਪਸ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬਾਂਹ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਰਥਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਨਿੱਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਕਲੇਨ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰ ਸੀ।" ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲੈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। "ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਦੇ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

115. ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਮੁਢਲਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੱਜ ਲਰਨਡ ਹੈਂਡ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਕਲਿਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਕਲਪਨਾ

ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"। (ਵੇਖੋ: ਲੇਹ ਵੈਲੀ ਕੋਲਾ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਯੈਨਸਾਵੇਜ, 218 FR 547)। ਵੇਡੇਮ ਵਾਸਕੋ ਡੀ ਗਾਮਾ, (1990) 1 SCC 277 ਦੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਫਿਲਿਪ ਟਿਆਗੋ ਡੀ ਗਾਮਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

116. ਵਿੱਚ ਡੀ.ਆਰ. ਵੈਂਕਟਚਲਮ ਬਨਾਮ Dy. ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, (1977) 2 SCC 273, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਢਾਂਚੇ ਜਾਂ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਸੰਕਲਪ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਤਰਜੀਹੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਫਿੱਟ. ਉਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

117. ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਹੈ, ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ, ਸੋਧਣਾ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। (ਵੇਖੋ: ਰਿਸ਼ਭ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਐਨ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, (2000) 5 SCC 515)। ਵਿਧਾਨਿਕ ਕੈਸਸ ਓਮਿਸਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

118. ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਦੋ ਸਿਧਾਂਤ - ਇੱਕ ਕੈਸਸ ਓਮਿਸਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ - ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੋਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੇਸਸ ਓਮੀਸਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲੋੜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਕੇਸਸ ਓਮੀਸਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਹਰ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ

ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਾਨੂੰਨ. ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਜਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। "ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਤੀਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ", ਡੈਨਕਵਰਟਸ, ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ, ਆਰਟੈਮੀਓ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋਕੋਪੀਓ, (1966) 1 QB 878 : (1965) 3 All ER 539 : (1965) 3 WLR 1011 (CA)] (All ER 'ਤੇ p.544-I), “ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਸਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ”। ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਤੀਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ", ਸਾਨੂੰ "ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਹਿੰਸਾ" ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਿਰਮਾਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਰਡ ਰੀਡ ਇਨ ਲੂਕਾ ਬਨਾਮ IRC [1963 AC 557 : (1963) 1 All ER 655 : (1963) 2 WLR 559 (HL)] ਜਿੱਥੇ AC ਪੀ. 577 ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ: (ਸਾਰੇ ER ਪੰਨਾ 664-I) “ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡੇ ਡਰਾਫਟ ਦਾ ਮਿਆਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ T.N & Ors., (2002) 3 SCC 533)

119. ਜਿਵੇਂ ਕਿ, SK ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ)। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਕੇ. ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ੀਲਾ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ੀਲਾ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਦੇ "ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ" ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇਹ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਨੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਦਲੀਪ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਬੈਗ ਵਿਚੋਂ ਨਸ਼ਾ ਬਰਾਮਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਓਨਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦਲੀਪ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ

ਭਾਵੇਂ ਪਰਮਾਨੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਨੇ ਦਲੀਪ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਹੈ। ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਤਾਂ NDPS ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਲੀਪ (ਸੁਪਰਾ) ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

120. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਰਮਾਨੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਐਸਕੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰ)। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿਚਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੀ ਉਸ ਬੈਗ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

121. ਅਸੀਂ SK ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ)। ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

122. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਕਸਰ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਮਾਪਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਪਾਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਨ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਹਿਲਜੁਲ ਦੁਆਰਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਸ ਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਲੇਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

123. ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਨੂੰ ਕੇਸ਼ਵ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਬੇ ਉੱਤਰੀ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ, (1965) 2 SCR 908: AIR 1965 SC 1636 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ: -

"23. ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਊ ਜਹਾਂਗੀਰ ਮਿਲਜ਼ ਕੇਸ, [1960] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ 1 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 249, ਅਤੇ ਪੇਟਲਾਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਕੇਸ, [1963] ਸਪਲਾਈ, 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 871, ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਪਾਲਕੀਵਾਲਾ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਮੂਰਤ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵਾਜਬ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੇਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਹ ਆਮ ਨਿਆਂਇਕ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਅਕਸਰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਜਬ ਸੰਭਵ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਕਸਰ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ. ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਵਿਕਲਪਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

ਜੋ ਕਿ ਮੁਨਾਸਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਾਜਬ ਲੱਗਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਏਗੀ। ਪਰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66(4)। ਜਦੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ, ਵਿਕਲਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜੋ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਾਜਬ ਹੈ. ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਭਿਆਸ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਵਾਜਬ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਗਲੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਹਿਲਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਜਾਂ ਫਾਇਦੇਮੰਦ

ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਈ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ: - ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ? ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਕੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਕੁਝ ਪੇਟੈਂਟ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਿਸੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਕੀ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਹੈ? ਗਲਤੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਭਲੇ 'ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ? ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਅਤੇ, ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਅਸੁਵਿਧਾ, ਤੰਗੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਰਤ ਹੋਵੇਗੀ? ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

124. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਆਖਰੀ ਤਿੰਨ ਸਤਰਾਂ, "ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ।" ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਾਇਲ ਕਰੋ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

125. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ

ਨਾਲ ਹੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 50. ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਰਾਮਦਗੀ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ।

126. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਸਫ਼ਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

127. ਲੰਬਿਤ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਵੀ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਸਹਾਇਤਾ: ਨੇਹਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਲਸੀਆਰਏ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate